

natuurlijke klimaatbuffers

Nederland veiliger én mooier door natuurlijke klimaatbuffers

De zee stijgt, onze bodem daalt, neerslag wordt extremer. Alles wijst erop dat we veel meer water te verwerken krijgen en te maken krijgen met langere periodes van droogte en hitte. Rivieren zullen een lager zomerpeil kennen, aan de kust zal water eerder verzilten. Met alle gevolgen van dien voor zoetwaterinname, drinkwatervoorziening, landbouw, watertoerisme en andere sectoren.

Louter technische oplossingen om Nederland klimaatbestendig te maken blijken in toenemende mate ontoereikend als integrale oplossing. Techniek en natuur staan echter niet tegenover elkaar, maar kunnen uitstekend samengaan: natuur waar het kan, techniek waar het moet.

Natuurlijke klimaatbuffers zijn hiervoor adequate oplossingen: natuurgebieden die de gevolgen van klimaatverandering beperken en daarmee ons land veiliger, mooier en economisch aantrekkelijker maken. Het kunnen gebieden zijn waar water zo lang mogelijk wordt vastgehouden; denk aan veengebieden, moerassen, natte bossen of brede rivieroeveren. Ze fungeren als enorme sponzen of als overloopgebieden waar het water geen kwaad kan. Langs de kust helpen kwelders, zandplaten en natuurlijke duinen bij het opvangen van de stijgende zeespiegel. Zo bieden natuurlijke klimaatbuffers ons land veiligheid, aantrekkelijke natuur voor planten, dieren en mensen, en een gezond economisch klimaat.

*Natuur waar het kan,
techniek waar het moet*

Waterrobuust en klimaatbestendig

Op veel plekken kunnen we water en natuur op die manier de ruimte geven. Acht natuurorganisaties die samenwerken in de Coalitie Natuurlijke Klimaatbuffers (CNK) hebben afgelopen jaren ervaring opgedaan met dergelijke natuurlijke klimaatbuffers. Op meer dan twintig plaatsen hebben ze die aangelegd, samen met waterschappen en vele andere partijen. De ervaring wijst uit dat het werkt!

De baten van natuurlijke klimaatbuffers

Gebieden inrichten als natuurlijke klimaatbuffers vraagt om de nodige investeringen. Uiteindelijk worden deze investeringen ruimschoots terugverdiend omdat ze schade door overstromingen voorkomen en economische ontwikkelingen op gang brengen. Berekeningen laten zien dat klimaatbuffers vaak een financieel aantrekkelijker alternatief zijn dan het nog verder ophogen van dijken. En er zijn legio andere baten en vermeden kosten:

- Het langer vasthouden van water is gunstig voor stad, landbouw en de natuur. Daardoor hebben die minder last van droogte en het helpt bijvoorbeeld tegen zomerse "hittestress".
- Klimaatbuffers kunnen een bijdrage leveren aan de beschikbaarheid van schoon zoetwater voor landbouw en drinkwaterbedrijven.
- De rijke natuur in een klimaatbuffer trekt toerisme aan en verhoogt de waarde van de huizen in de buurt.
- Klimaatbuffers geven ruimte aan dieren en planten om zich aan te passen aan de gevolgen van klimaatverandering. Natuurlijk ingerichte klimaatbuffers dragen bij aan internationaal biodiversiteitsherstel.
- De bodemdaling wordt minder doordat vernatte veenbodems niet oxideren of inklinken.
- Er ontstaat werk voor delfstoffenwinners of andere bedrijven die hun boterham aan het realiseren van een klimaatbuffer.
- Klimaatbuffers maken het landschap mooier en dragen zo bij aan woongenot, recreatie en de gezondheid van omwonenden.

Ze bleken Nederland inderdaad klimaatbestendig en mooier te maken en tegelijkertijd iets te doen aan de achteruitgang van de natuur. Bestuurders en omwonenden waren stevast enthousiast. Als coalitie gaan we hier natuurlijk mee door! »

Natuurlijke klimaatbuffers doen hun werk!

De afgelopen jaren is er door natuurorganisaties, waterschappen en vele anderen ervaring opgedaan met natuurlijke klimaatbuffers. Enkele voorbeelden:

■ De Onlanden

Door de nieuwe waterberging in het natuurgebied de Onlanden in Noord-Drenthe te vullen met zes miljoen kubieke meter water kon in januari 2012 wateroverlast voorkomen worden. Daardoor bleef de stad Groningen droog en kon evacuatie van de polder Tolberter Petten voorkomen worden.

Kosten (& besparing): ca. € 40 mln in plaats van € 114 mln
boezemkadeverhoging

Overige baten: Opbloei recreatie, prachtige natuur

Partners: Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Drentse Landschap, Waterschap Noorderzijlvest

■ Ooijen-Wansum

Met klimaatbuffergeld kon een oude Maasarm worden uitgegraven. Deze klimaatbuffer creëert extra ruimte voor het Maaswater en zorgt bij hoogwater voor lagere waterstanden stroomopwaarts.

Kosten: De gerealiseerde klimaatbuffer a ca. € 84 mln is onderdeel van het grotere gebiedsproject, kosten € 210 mln.

Overige baten: vasthouden van schoon grond- en regenwater. Terugkeer van riviergebonden planten en dieren, recreatieve natuurbeleving, ruimte voor agrarisch natuurbeheer en natuurlijke begrazing.

Partners: Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat

■ Oesterdam

Doordat dijkherstel kon worden gecombineerd met een zandige oplossing kan verder onderhoud aan de Oesterdam 30 jaar worden uitgesteld. Het zand stilt een deel van de 'zandhonger' in de Oosterschelde, waardoor platen voor de vogels minder snel afkalven en dijken minder ondermijningsgevaar lopen.

Kosten (& besparing): ca. € 4 mln. Suppleren is aanzienlijk goedkoper dan gangbare versterkingswerkzaamheden bij de helft van alle dijken.

Overige baten: Natuurwinst in de zin van landschap en vogels. Ruimte voor recreatie. Laboratorium voor aanpak overige zandplaten.

Partners: Natuurmonumenten, Rijkswaterstaat, Provincie Zeeland

Kansen voor klimaatbuffers

De brede maatschappelijke betekenis en het grote aantal functies dat een klimaatbuffer in zich bergt, maakt een bundeling van de benodigde geldstromen voor de ontwikkeling ervan mogelijk (multiplier-effect). In veel gevallen blijken 'nature-based solutions' bovendien goedkoper dan puur technische, zeker op de langere termijn. De ervaringen wijzen wel uit dat deze baten pas zichtbaar worden als één partij het voortouw neemt en overige belanghebbenden bij elkaar brengt. Een *stimuleringsfonds* kan daarbij helpen. De Coalitie Natuurlijke Klimaatbuffers ziet op tientallen plaatsen mogelijkheden voor klimaatbuffers, door natuuropgaven en wateropgaven hand in hand te laten gaan.

Foto's: Natuurmonumenten

natuurlijke klimaatbuffers

Coalitie Natuurlijke Klimaatbuffers is partner van Life IP Deltanatuur.

De Natuur en Milieufederaties
LandschappenNL
Natuurmonumenten
Staatsbosbeheer
Stichting Ark
Vogelbescherming Nederland
Waddenvereniging
Wereld Natuur Fonds

www.klimaatbuffers.nl